

L'ACCC és membre de:

- World Federation of Science Journalists
- European Union of Science Journalists' Associations
- Confederación de Sociedades Científicas de España
- Xarxa d'Unitats de Cultura Científica i Innovació
- Cens d'entitats de foment de la llengua catalana de la Generalitat de Catalunya

Cristina Ribas: «Si teniu propostes per tirar endavant, aquí estem»

L'ACCC celebra els seus 25 anys i lliura el IX Premi Joan Oró a la divulgació de la recerca científica

R. Permuy (ACCC). «La nostra llista de distribució de correu electrònic va néixer l'any 1995 i probablement és un dels primers productes del nostre país a Internet.» Amb aquesta reflexió, Cristina Ribas, presidenta de l'Associació Catalana de Comunicació Científica (ACCC), va voler exemplificar el recorregut realitzat per l'entitat des que va ser fundada ara fa un quart de segle. El passat 5 de novembre, l'ACCC va celebrar el seus 25 anys al Museu de Ciències Naturals de Barcelona - Museu Blau, en un acte durant el qual també es va lliurar el premi de la novena edició del seu premi de divulgació científica dedicat a Joan Oró.

D'esquerra a dreta Alba Forés, Mariano Collantes i Rubén Soler, guanyadors del IX Premi Joan Oró (foto: R. Permuy)

Cristina Ribas va voler recordar totes les persones que han fet possible aquests 25 anys, des dels més de 200 socis que constitueixen l'ACCC a l'actualitat fins a tots els membres que han format part de la seva junta directiva i els seus expresidents que des de 1990 l'han precedit: Vladimir de Semir, Luis Ángel Fernández Hermana, Joaquim Elcacho i Mercè

Piqueras. Una associació que, a més, no podria sostenir la seva activitat sense la participació de les seves entitats col·laboradores: Aigües de Barcelona (AGBAR), la Fundació Centres de Recerca de Catalunya (CERCA), Ciment Català, el Col·legi Oficial Infermeres i Infermers de Barcelona (COIB), Fundació BBVA, Futureco Bioscience, la Fundació Catalana per a la Recerca i la Innovació (FCRI), la Fundació «la Caixa», Gas Natural Fenosa i Novartis. Ribas va convidar totes aquelles persones que formen part de l'ACCC a tenir en compte l'associació per tirar endavant els seus projectes de divulgació científica.

L'acte al Museu Blau (foto: R. Permuy)

«L'ACCC és una entitat que treballa de manera molt activa amb uns socis molt motivats», va destacar Anna Omedes, directora del Museu, que va obrir un esdeveniment en què, a tall d'exemple, vam poder conèixer el recorregut professional del comunicador científic Daniel Arbós. Sota el títol *La divulgació científica i jo: una història de fama, diners, glamur, licor de crema catalana i roses... o no*, Arbós va repassar la seva trajectòria professional com a comunicador, que va tenir com a punt de partida –després de llicenciar-se en Biologia– el Màster de Comunicació Científica, Mèdica i Ambiental de la Universitat Pompeu Fabra, cursat també per diferents membres de l'ACCC com a primera aproximació al món de la comunicació. «Al llarg d'aquest temps he après que el periodista és un professional amb un mar de coneixement amb un centímetre de profunditat», va ironitzar el també membre de l'equip de comunicació de l'Institut

L'ACCC és membre de:

- World Federation of Science Journalists
- European Union of Science Journalists' Associations
- Confederación de Sociedades Científicas de España
- Xarxa d'Unitats de Cultura Científica i Innovació
- Cens d'entitats de foment de la llengua catalana de la Generalitat de Catalunya

Català d'Oncologia (ICO). Arbós compagina la seva activitat a l'ICO amb la conducció, amb Màrius Belles, del programa de ràdio *Paciència... la nostra*, que s'emet en una quinzena d'emissores locals. «A la ràdio hem après a fer el que ens agrada i el que se'ns dona bé», va apuntar Arbós, que, a més, ha publicat recentment la seva primera novel·la on la crisi del periodisme també és protagonista: *Deu top-models i una boja que parla sola*.

La IX edició del Premi Joan Oró

«Guardons com aquest són rellevants per fer difusió de la ciència que, com tots sabem, fa falta.» Amb aquestes paraules, Mariano Collantes, investigador del grup de genètica de l'Institut Cavanilles de Biodiversitat i Biologia Evolutiva de la Universitat de València, va recollir el IX Premi Joan Oró a la divulgació de la recerca científica, amb el qual l'ACCC va reconèixer el seu treball audiovisual *El pugué. El paràsit que et canviarà la vida* (<https://vimeo.com/144845771>), realitzat conjuntament amb la periodista Alba Forés i l'editor Rubén Soler. L'obra –guardonada amb 1.000 euros– mostra la recerca que realitza el propi Collantes, que té per missió conèixer els rellotges biològics i com es connecten entre si a partir del seu estudi aplicat al pugué. «Una bona part de la recerca es finança amb diners públics, i la societat ha de saber per què és important. L'única manera d'entendre-ho és explicar-ho», va incidir Collantes. El guanyador del IX Premi Joan Oró va posar en relleu la necessitat d'impulsar la divulgació de qualsevol activitat investigadora per tal que es valori socialment. Els seus companys d'equip –Alba Forés i Rubén Soler, codirectors del documental *L'estiu més negre sobre els incendis forestals al País Valencià*– van destacar la sort de poder treballar amb Collantes i aprendre del seu coneixement científic.

Cristina Ribas va aclarir que la valoració del jurat de l'obra guanyadora i de la segona classificada havia estat tan ajustada que es va decidir concedir un accèssit –sense dotació econòmica– a l'audiovisual *Posa en forma el teu cervell* (<https://vimeo.com/144876485>) de Mireia Félez –investigadora del grup de recerca en Esport i Activitat Física de la Universitat de Vic–, realitzat

amb la comunicadora Anna Arjona i l'editor Albert Conejos. El vídeo explica les associacions entre els nivells d'activitat física i sedentarisme i el rendiment cognitiu, temàtica sobre la qual versa l'activitat de recerca de Félez.

La presidenta de l'ACCC va destacar el bon nivell de moltes de les obres presentades al premi, que en la seva IX edició ha consistit en la presentació d'un treball, en format article o multimèdia –com ara un vídeo o un web–, que mostrés l'activitat de recerca d'un investigador, el qual havia de formar equip almenys amb un periodista. La present edició del guardó ha estat possible gràcies al suport econòmic i la participació al jurat de l'Associació Catalana d'Entitats de Recerca, la Fundació Catalana per a la Recerca i la Innovació, l'Institut Català d'Investigació Química i la Real Sociedad Española de Química.

La trajectòria científica de Joan Oró

El bioquímic Joan Oró (Lleida, 1923 – Barcelona, 2004) dona nom al premi de divulgació científica de l'ACCC des de la seva creació el 2003. Entre d'altres troballes científiques per les quals va destacar, el 1959 Joan Oró va aconseguir sintetitzar l'adenina, un component dels àcids nucleics, que són les molècules transmissores de l'herència biològica. Aquest experiment, i el de la síntesi d'aminoàcids duta a terme el 1953 per Stanley L. Miller, van marcar el naixement d'una nova especialitat: la química prebiòtica. El 1963, Oró va començar a col·laborar amb la National Aeronautics and Space Administration (NASA), primer en el projecte *Apollo* i després en el projecte *Viking* d'estudi del planeta Mart. Entre els instruments que va dissenyar, destaca un espectròmetre de masses i un cromatògraf prou petits per facilitar les anàlisis *in situ* sobre la superfície marciana, on encara s'hi troben. Quan es van rebre els resultats dels experiments que, dirigits per un robot, es van fer a

L'ACCC és membre de:

- World Federation of Science Journalists
- European Union of Science Journalists' Associations
- Confederación de Sociedades Científicas de España
- Xarxa d'Unitats de Cultura Científica i Innovació
- Cens d'entitats de foment de la llengua catalana de la Generalitat de Catalunya

Mart, la formació de diòxid de carboni va fer pensar en la presència de vida. Posteriorment, va determinar que aquest compost provenia d'una oxidació química sense cap base biològica. Joan Oró no va dedicar-se específicament a la divulgació, però sempre va col·laborar amb els mitjans que li ho demanaven i sabia explicar als periodistes, de manera planera, els conceptes científics i avenços en el seu camp de recerca.

Tècnics i científics proposaran mesures contra la contaminació a Barcelona en pocs mesos

Davant les inqüestionables proves dels greus efectes sobre la salut de la mala qualitat de l'aire a les ciutats de l'àrea metropolitana, ha arribat el moment de passar a l'acció

Cristina Ribas (presidenta de l'ACCC). La Generalitat de Catalunya anunciava (<http://bit.ly/1OvgBUV>) fa uns dies la reducció de les bonificacions als vehicles dièsel, que generen una gran quantitat d'un dels agents més contaminants i tòxics, el NO₂, els nivells del qual s'han vist agreujats per l'escàndol Volkswagen (<http://bit.ly/1HsOdDs>).

El passat 24 de novembre, l'Ajuntament de Barcelona es va comprometre davant la nova Taula per la Qualitat de l'Aire (<http://bit.ly/1jnUe8K>) a desenvolupar i aplicar mesures per fer front a la problemàtica dels episodis de superació dels límits permesos i a assentar les bases de canvis estructurals. En ambdós casos, les propostes vindran d'un grup de treball format per tècnics municipals de salut i medi ambient juntament amb científics del Centre de Recerca en Epidemiologia Ambiental (CREAL: <http://www.creal.cat/>), centre aliat ISGlobal, i el Consell Superior d'Investigacions Científiques (CSIC): <http://bit.ly/21jZRHg>.

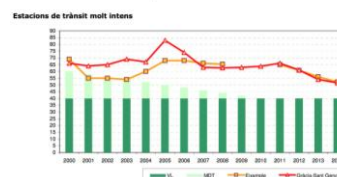
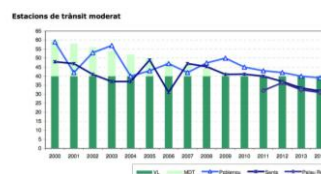
Durant l'acte de presentació de la Taula,

formada per entitats i experts, es van mostrar les dades més preocupants sobre els nivells de contaminació per part de l'Agència de Salut Pública de Barcelona, que controla un conjunt d'estacions (<http://bit.ly/1QL77Zc>) integrades a la Xarxa de Vigilància i Previsió de la Contaminació Atmosfèrica de Catalunya (XVPCA). Els resultats del seguiment diu que Barcelona supera els límits de concentració en mitjana anual d'NO₂ i PM₁₀ establerts per la Unió Europea des de l'any 2010 en 40 µg/m³.

Jordi Sunyer (<http://bit.ly/1OkzoEg>), investigador i director científic del CREAL, va explicar els resultats de la recerca sobre els efectes d'aquests contaminants en la salut, segons les dades aplegades per la comunitat científica internacional des del 1990 a tot el món. En un primer moment es va relacionar la contaminació amb malalties respiratòries però recentment s'han trobat proves sòlides d'una incidència encara major en el desenvolupament de malalties cardiovasculars, neuronals i càncer. Els límits legals a Europa, segons aquests estudis (<http://bit.ly/1Nyyt4c>), no són suficients per garantir la salut de les persones, per això l'Organització Mundial de la Salut recomana reduir aquests nivells a 20 µg/m³.

Jordi Sunyer, investigador del CREAL, explica els efectes sobre la salut de la contaminació en la constitució de la Taula per la Qualitat de l'Aire a l'Ajuntament de Barcelona (foto: C. Ribas)

Barcelona: Evolució mitjana anual NO₂ (en µg/m³)

L'ACCC és membre de:

- World Federation of Science Journalists
- European Union of Science Journalists' Associations
- Confederación de Sociedades Científicas de España
- Xarxa d'Unitats de Cultura Científica i Innovació
- Cens d'entitats de foment de la llengua catalana de la Generalitat de Catalunya

Les mesures que cal adoptar per reduir la contaminació de forma significativa hauran de ser diverses però, donat que una de les principals causes és la mobilitat, se centraran sobretot a reduir el trànsit. S'ha marcat l'objectiu de reduir-lo en un 21%, valor que es calcula que portaria a assolir els nivells legals europeus.

Segons dades de 2014, a Barcelona es realitzen diàriament uns 6,5 milions de desplaçaments: 4,7 milions corresponen a desplaçaments interns i 1,8 milions a desplaçaments interns-externs. Pel que fa als viatges interns, el 55,6% es mou a peu i en bicicleta, el 29,3% en transport públic i un 15,0% ho fa en vehicle privat. Els externs en canvi presenten un 44,2% en vehicle privat, un 52,4% en transport públic, i un 3,4% en vehicles no motoritzats.

La Plataforma per la Qualitat de l'aire (<http://www.qualitatdelaire.org/>), constituïda l'abril passat amb la participació de més de 70 entitats entre les quals hi ha l'ACCC, va elaborar un manifest (<http://bit.ly/1VdduHU>) reclamant accions als responsables governamentals. Tots els partits polítics que es presentaven a les eleccions del 27S van mostrar-se favorables a adoptar-les en el debat (<http://bit.ly/1KG8CR9>) organitzat per la Plataforma al Col·legi de Periodistes de Catalunya.

Una de les mesures proposades per la Plataforma i recollides a la Taula és la constitució de les anomenades Zones de Baixa Emissió (<http://bit.ly/1NcMXAk>), àrees en les quals es permet el pas només als vehicles menys contaminants etiquetats convenientment i que ja funcionen en ciutats com Berlín. En aquest tema, s'està pendent de disposar de les etiquetes corresponents de la Direcció General de Trànsit que, de moment, només ha emès les dels vehicles (<http://bit.ly/1EzvqT3>) 100% elèctrics.

La plataforma va destacar també que cal una campanya ciutadana que ha de conscienciar sobre aquest greu problema, sovint invisible, els habitants de la ciutat, i la necessitat de conèixer com abans millor el pla específic per al port de Barcelona, que és l'origen d'una part molt important de la contaminació.

Altres entitats van recordar la necessitat de

previsió per comptar amb tots els implicats i projectar una visió metropolitana ja que la contaminació és una problemàtica que es concentra i s'origina en aquesta zona.

L'ACCC signa el Compromís pel Clima de l'Ajuntament de Barcelona

Amb un total de 800 entitats

Cristina Ribas, presidenta de l'ACCC, va procedir el passat 23 de novembre a l'Ajuntament de Barcelona a la lectura del manifest que es presentarà a la 21a Conferència de les Parts de la Convenció Marc de les Nacions Unides sobre el canvi climàtic, COP-21. L'acte de presentació del Compromís de Barcelona pel Clima (<http://bit.ly/1Nt0Mkv>) va ser presidit per l'alcaldessa Ada Colau, amb una representació de 800 entitats ciutadanes. Aquest compromís recull el full de ruta amb les principals mesures per lluitar contra els efectes del canvi climàtic durant els propers dos anys.

Cristina Ribas llegint el manifest (foto: Ajuntament de Barcelona)

El Compromís de Barcelona pel Clima serà presentat per l'Ajuntament de Barcelona en el marc de la COP-21 (<http://www.cop21paris.org/>) a París, que té lloc des del 30 de novembre fins a l'11 de desembre. En aquesta cimera es reuneixen 196 estats per treballar plegats per tal d'intentar assolir

L'ACCC és membre de:

- World Federation of Science Journalists
- European Union of Science Journalists' Associations
- Confederación de Sociedades Científicas de España
- Xarxa d'Unitats de Cultura Científica i Innovació
- Cens d'entitats de foment de la llengua catalana de la Generalitat de Catalunya

un nou acord sobre el clima amb l'objectiu de mantenir l'escalfament global per sota dels 2 graus centígrads.

El full de ruta del Compromís de Barcelona pel clima proposa que l'any 2030 la ciutat hagi reduït els nivells d'emissions de CO₂ equivalent per càpita un 40% respecte als valors del 2005. També, pel que fa l'adaptació, que el verd urbà s'incrementi en 1,6 quilòmetres quadrats, és a dir, 1 metre quadrat per cada habitant actual.

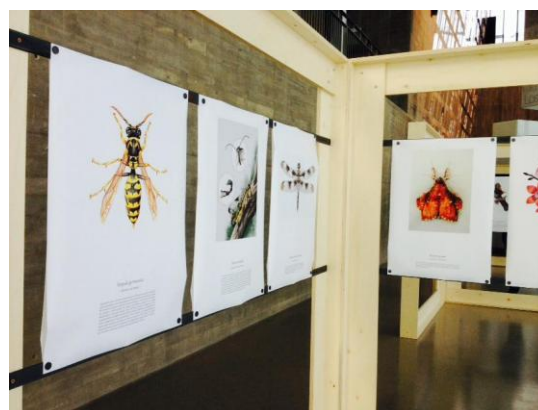
Novembre d'il·lustració científica

Les activitats sobre aquesta disciplina, protagonistes durant aquest mes amb l'ACCC

A través d'*Il·lustraciència* -el premi internacional d'il·lustració científica de l'Associació Catalana de Comunicació Científica (ACCC)- la nostra entitat ha organitzat una sèrie de conferències, exposicions i tallers sobre il·lustració científica de la mà de professionals del sector. La Biblioteca Sagrada Família – Josep M. Ainaud de Lasarte Barcelona ha estat especialment protagonista en acollir un bon grapat dels esdeveniments que van coincidir amb la *Setmana de la Ciència*, com ara el cicle *Jo il·lustro la ciència* conformat per les exposicions *Amb ulls de natura* -amb obres de Blanca Martí, disponible fins al 9 de novembre-, *Copsant la natura* -amb il·lustracions de Lucía Gómez, visitable fins al 17 de desembre- i una mostra amb obres de la tercera edició del certamen, que es pot visitar fins al 17 de gener.

El 3 de novembre, la Biblioteca va acollir un col·loqui sobre il·lustració científica en el qual va participar, entre d'altres il·lustradors, Carles Puche, soci de l'ACCC. A més, el dia 17 s'hi va organitzar una Viquimarató -una selecció d'il·lustracions per a l'enciclopèdia lliure Viquipèdia- amb Amical Wikimedia, i el 19 hi va tenir lloc un taller de dibuix científic. Podeu veure fotografies d'aquestes activitats al següent enllaç: <http://bit.ly/21fYMjV>.

La mateixa biblioteca serà l'espai on s'exposarà s'exposarà *Natura urbana*, una mostra oberta del 18 de desembre fins al 17 de gener amb els resultats de la trobada de dibuixants urbans que va tenir lloc el 27 de novembre al Parc de la Sagrada Família. En aquella data, la biblioteca també va acollir la xerrada titulada *La vegetació que conviu amb nosaltres*, a càrrec del biòleg Pere Alzina, i coorganitzada amb el Col·legi de Biòlegs de Catalunya.

Una mostra d'il·lustracions de la tercera edició del premi (foto: il·lustraciencia.cat)

Més enllà de Catalunya

Il·lustraciència també ha estat present a La Corunya, on la seu del Museo Nacional de Ciencia y Tecnología acull una exposició amb obres de la tercera edició del premi fins al 13 de desembre.

El premi internacional de l'ACCC ha estat també present al primer *Encuentro Nacional de Ilustradores Científicos y de la Naturaleza* a la mexicana Universidad Autónoma de Puebla, on Miquel Baidal, soci de l'ACCC i coordinador d'*Il·lustraciència*, ha explicat la trajectòria de la iniciativa des que es va impulsar la seva primera edició el 2011.

Les activitats d'*Il·lustraciència* tenen el suport de la Fundación Española para la Ciencia y la Tecnología (FECYT). Podeu consultar més informació i veure fotografies i vídeos sobre aquestes activitats al blog d'*Il·lustraciència*: <http://ow.ly/V3Law>.

L'ACCC és membre de:

- World Federation of Science Journalists
- European Union of Science Journalists' Associations
- Confederación de Sociedades Científicas de España
- Xarxa d'Unitats de Cultura Científica i Innovació
- Cens d'entitats de foment de la llengua catalana de la Generalitat de Catalunya

Energia i futur al nou «Esmorzar de ciència» al restaurant 7 Portes

**Sortegem invitacions dobles entre els socis i
sòcies de l'ACCC**

El diumenge 13 de desembre, a partir de les 9h, el restaurant 7 Portes de Barcelona (Passeig d'Isabel II, 14) acull un nou *Esmorzar de ciència*, en el qual es podrà gaudir d'un esmorzar de forquilla amb el col·loqui científic *La revolució energètica: el món després del petroli*, amb Mariano Marzo, catedràtic d'Estratigrafia i professor de Recursos Energètics i Geologia del Petroli de la Universitat de Barcelona, i Pep Salas, cofundador de l'empresa Enerbyte i expert en transició energètica. L'esmorzar té un cost de 25 euros, però l'ACCC disposa d'invitacions dobles que sortejarà entre els membres que en manifestin interès abans de l'11 de desembre tot contactant per correu electrònic a l'adreça secretaria-tecnica@accc.cat.

En les darreres dècades, s'han recollit proves més que suficients de la insostenibilitat del consum de petroli, gas i carbó. Aquestes fonts d'energia s'esgoten, tenen un futur limitat i són la principal causa de l'escalfament global i de molts altres problemes ambientals. Per si això no fos prou, tota aquesta problemàtica té profundes implicacions econòmiques i socials. La transició cap a un nou model energètic basat en fonts renovables i inesgotables, com ara el vent, el sol o la fusió nuclear, és lenta i tortuosa, però inevitable, si es vol garantir el progrés en el futur.

Mariano Marzo i Pep Salas analitzaran en quin punt d'aquesta transició ens trobem, quins són els principals reptes als quals cal fer front per dur-la a terme i perquè la propera revolució energètica esdevingui una realitat.

El debat estarà introduït pel monòleg científic en clau d'humor de la companyia The Big Van Theory i moderarà l'acte el periodista Eduard Berraondo. Aquesta activitat està coorganitzada pel restaurant 7 Portes de Barcelona, la companyia The

Big Van Theory, l'Associació Catalana de Comunicació Científica (ACCC) i *El Punt Avui*, en col·laboració amb Alumni UB i l'Obra Social "la Caixa".

Trobareu més informació sobre els *Esmorzars de ciència* al portal *Buscaciència*: <http://bit.ly/1JvoSB>.

Mariano Marzo

Catedràtic d'Estratigrafia i professor de Recursos Energètics i Geologia del Petroli de la Universitat de Barcelona

Pep Salas

Doctor per la UPC, cofundador de l'empresa Enerbyte i expert en transició energètica

Moderador Eduard Berraondo
Periodista

13 de desembre
Entrada esmorzar
de 9:00 a 10:00 h
Tertúlia de 10:30 a 12:00 h

Preu: 25 €

**La revolució
energètica:
el món després
del petroli**

Organitzen:

Més informació, reserves
i compra de tiquets a:
RESTAURANT 7 PORTES
www.7portes.com
www.facebook.com/7portes
93 319 30 33

EL PUNT AVUI+

Col·laboren:

Alumni
Universitat de Barcelona

L'ACCC és membre de:

- World Federation of Science Journalists
- European Union of Science Journalists' Associations
- Confederación de Sociedades Científicas de España
- Xarxa d'Unitats de Cultura Científica i Innovació
- Cens d'entitats de foment de la llengua catalana de la Generalitat de Catalunya

Jornada: «Els residus de les ciutats: cost econòmic, energètic, mediambiental i social»

Jornada gratuïta a l'Institut d'Estudis Catalans

La Secció Biologia i Societat de la Societat Catalana de Biologia -filial de l'Institut d'Estudis Catalans (IEC)-, amb la col·laboració de l'Associació Catalana de Comunicació Científica (ACCC), organitza una nova jornada de divulgació científica de Santa Llúcia, enguany sobre els residus generats per grans àrees urbanes. La ciutat és un ecosistema que requereix gran aportació externa de recursos i aquests generen una gran quantitat de residus de difícil gestió ambiental. Quina quantitat de residus genera una ciutat com Barcelona? Com es gestionen? Quin cost energètic i econòmic té la seva gestió? Com pot contribuir el ciutadà en la seva gestió? Quin tipus de contaminació se'n deriva? Què fa la comunitat científica per millorar-ne la gestió? L'acte tindrà lloc el 14 de desembre -de 17 a 20.30- a l'IEC (carrer del Carme 47, Barcelona). En cas de voler assistir-hi, cal escriure a scb@iec.cat. En finalitzar la jornada, s'hi oferirà un refrigeri als assistents.

Més informació i programa al següent enllaç: <http://bit.ly/1ERhTc>.

(fotos: scb.iec.cat)

L'European Geosciences Union ofereix beques de fins a 5.000 € per a projectes de divulgació científica

El 6 de desembre acaba el termini de la convocatòria

L'European Geosciences Union (EGU) ha obert la seva cinquena convocatòria per atorgar beques de fins a 5.000 € per a projectes de divulgació científica en ciències de la Terra o planetàries. L'objectiu és que els professionals seleccionats es desplacin al lloc de l'activitat de recerca que cal divulgar i treballin al costat dels científics que hi participen. El termini per presentar-hi propostes és el 6 de desembre i la convocatòria només s'adreça a periodistes.

L'EGU premiarà aquelles propostes informatives innovadores per divulgar recerca científica en la disciplina de les geociències no massa conegudes en l'esfera pública. La iniciativa ofereix a periodistes l'oportunitat de seguir els científics de ben a prop i de comprendre en profunditat l'activitat de recerca, els mètodes, els resultats i la seva motivació. L'objectiu dels ajuts que s'atorguin és promoure l'excel·lència en la comunicació científica de les geociències.

L'organització podrà concedir una o diverses beques de fins a 5.000 € repartits entre els candidats seleccionats per cobrir les despeses relacionades amb les seves propostes. Les

L'ACCC és membre de:

- World Federation of Science Journalists
- European Union of Science Journalists' Associations
- Confederación de Sociedades Científicas de España
- Xarxa d'Unitats de Cultura Científica i Innovació
- Cens d'entitats de foment de la llengua catalana de la Generalitat de Catalunya

persones seleccionades rebran part de la beca per avançar i la resta en presentar el projecte. En cas que sigui necessari, rebran assistència per tal de fer contactes amb els científics.

Les sol·licituds -que han d'estar redactades en anglès i han de ser anònimes- han d'incloure una proposta (2 pàgines) i un resum de l'experiència professional del sol·licitant (1 pàgina) i s'han d'enviar en format PDF a Bàrbara Ferreira al correu media@egu.eu.

Més informació al web de l'organització:
<http://bit.ly/1N7Awpm>

18è Fòrum Europeu de Salut-Gastein

Assegurar la salut a Europa. Equilibrar prioritats, compartir responsabilitats

M. Piqueras (ACCC). Bad Hofgastein és una petita població alpina de la vall austríaca de Gastein amb una intensa activitat turística durant la temporada d'esquí i també durant l'estiu, per les possibilitats de fer muntanyisme i per ser una ciutat termal. A finals de setembre, tot i ser temporada baixa, el poble s'anima de nou amb centenars de visitants que arriben de tot Europa per participar en el Fòrum Europeu de Salut que la Comissió Europea hi organitza anualment des de 1998 amb la col·laboració del Ministeri de Salut austríac. El Fòrum és un punt de trobada per a representants de molt diverses institucions i col·lectius, entre els quals hi ha polítics i governants, científics, i representants de la indústria farmacèutica i d'associacions de pacients. Hi debaten sobre la salut pública i l'assistència sanitària en el context de la Unió Europea i n'extreuen conclusions que poden ser útils als estats membres i a la mateixa Comissió.

Un any més, el Fòrum ha concedit beques d'assistència per a periodistes científics a través de l'European Union of Science Journalists' Associations (EUSJA), de la qual és membre l'ACCC, una oportunitat única que permet accedir a les sessions científiques, rodes de premsa i

activitats socials i de relació (*networking*) entre participants i assistents. En el centre de congressos, era un plaer treballar en una sala de premsa molt ben equipada i amb finestres amb magnífiques vistes de les muntanyes que envolten Bad Hofgastein.

Centre de Congressos de Bad Hofgastein (Àustria) (foto: M. Piqueras)

El Fòrum es desenvolupa en sessions plenàries, taules rodones, tallers i dinars de treball, i des de 2007 inclou també el Fòrum Jove, amb la participació de joves professionals de diferents àrees de la salut, que tenen oportunitat de conèixer millor l'àmbit de la seva professió i de relacionar-se amb col·legues de tot Europa. També des de 2007, durant el Fòrum es lliura el Premi Europeu de Salut, que és un reconeixement públic d'iniciatives que tenen com a objectiu millorar la salut pública i l'assistència sanitària a Europa, especialment mitjançant projectes internacionals. El lema del Fòrum de 2015 ha estat «Assegurar la salut a Europa. Equilibrar prioritats, compartir responsabilitats» i reflecteix la necessitat que tenen els estats membres de la Unió Europea de defensar i mantenir les millores obtingudes alhora que responen a nous reptes i oportunitats.

D'entre els molts temes debatuts en el Fòrum, alguns apareixien de manera recurrent en diverses sessions. És el cas de la salut dels migrants, la majoria dels quals són ara refugiats polítics; de la necessitat de canviar d'un enfocament centrat en la malaltia a un enfocament centrat en el pacient, i de fomentar l'apoderament en salut dels

L'ACCC és membre de:

- World Federation of Science Journalists
- European Union of Science Journalists' Associations
- Confederación de Sociedades Científicas de España
- Xarxa d'Unitats de Cultura Científica i Innovació
- Cens d'entitats de foment de la llengua catalana de la Generalitat de Catalunya

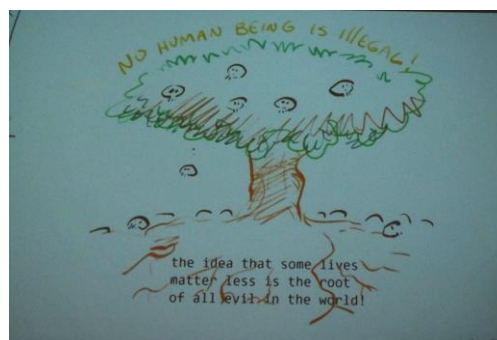

pacients, fent-los partícips de la gestió de la seva salut. El paper de les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC) també va tractar-se extensament; per una banda perquè l'anàlisi de dades pot ajudar a conèixer millor la salut del la ciutadania i se'n poden extreure conclusions per a recomanacions preventives, i per una altra, perquè el desenvolupament d'aplicacions per a telèfons mòbils és una eina per a l'apoderament en salut. Es parla de «salut electrònica» o «salut en línia» (*e-Health* en anglès) en relació a la gestió i intercanvi per Internet de dades relacionades amb la salut. L'aplicació de les TIC al sistema sanitari pot ser molt profitosa. Una novetat en el Fòrum va ser la participació del públic en alguns debats a través dels telèfons mòbils, que mitjançant un codi QR, accedien a un web on podien expressar la seva opinió o fer preguntes en el col·loqui.

Europa s'enfronta actualment a un gran crisi social causada per l'arribada massiva de refugiats procedents de països subsaharians i de l'Orient mitjà, especialment de Síria. Tanmateix, com va dir en el Fòrum de Gastein Meinie Nicolai, presidenta del centre operacional de Metges Sense Fronteres a Bèlgica, no és una crisi d'arribada de refugiats i altres migrants la que afronta Europa, sinó una crisi d'acollida. I això és percepció clarament a Àustria, un dels països de la Unió Europea per on els refugiats sirians intenten arribar a Alemanya, que és un dels destins més cobejats pels qui participen en l'èxode massiu que els ha fet abandonar el seu país per fugir de la mort o l'empresonament. Els qui van anar fins a Bad Hofgastein en tren des de Viena ho vam poder comprovar de primera mà. Centenars de refugiats, la majoria sirians, viatjaven en tren. Molts anaven en direcció a la frontera alemanya, tot i que els trens entre els dos països estaven interromputs. D'altres, ja amb una destinació assignada, viatjaven cap a Viena per volar a diferents ciutats europees. Aquests eren els més afortunats; molts milers es desplaçaven a peu en un llarg èxode que els ha anat minvant la salut. Per aquest motiu els organitzadors del Fòrum van considerar que parlar-ne era un tema prioritari.

La sessió plenària dedicada a la salut dels refugiats i migrants duia per títol «Del mare Nostrum

al mare Europaeum». Els refugiats i altres migrants que arriben a Europa per mar des d'Àfrica o des de l'Orient Mitjà no senten seva la Mediterrània; per a ells és la mar dels europeus. En l'última dècada el nombre de persones desplaçades per motius diversos (guerra, conflictes bèl·lics, persecució) ha anat en augment. El 2014, el nombre de desplaçats quadruplicava el de 2010. La resposta a aquest allau migratori ha estat variada en els estats membres de la Unió Europea. Aquesta crisi ha estat un repte per a la solidaritat i per a la resiliència dels sistemes de salut. La salut és un dret inalienable de les persones i cal assegurar que tothom pugui tenir-hi accés.

«Cap ser humà és il·legal», dibuix de Floris Oudshoorn (foto: M. Piqueras)

Un informe fet per l'Agència Europea per als Drets Fonamentals sobre l'accés dels immigrants als serveis de salut era a disposició dels assistents al Fòrum. L'informe analitza i compara els costos de proporcionar accés universal al sistema de salut d'un país i els costos que representa el tractament d'urgència a aquelles persones a qui s'havia negat abans l'accés a l'assistència primària i que, per tant, no han rebut el tractament que hauria pogut aturar o prevenir la malaltia que després els va fer anar a urgències. Independentment de la violació dels drets humans que representa negar l'accés a la medicina pública a un grup de persones pel fet de no tenir els papers en regla, posant així en perill la seva salut, l'anàlisi demostra que el tractament preventiu o a l'inici d'una malaltia és més econòmic que l'assistència d'urgència, quan el pacient ha

L'ACCC és membre de:

- World Federation of Science Journalists
- European Union of Science Journalists' Associations
- Confederación de Sociedades Científicas de España
- Xarxa d'Unitats de Cultura Científica i Innovació
- Cens d'entitats de foment de la llengua catalana de la Generalitat de Catalunya

empitjorant.

Els experts que van participar en aquesta sessió plenària, moderada per Josep Figueras, català que dirigeix a Brussel·les l'Observatori Europeu de Polítiques i Sistemes de Salut, pensaven que, per prendre decisions polítiques europees en relació als refugiats i migrants, s'hauria hagut d'escollir l'opinió dels professionals de la salut. Per a la ministra de Salut austríaca, Sabine Oberhauser, el lideratge hauria hagut de recaure en els ministres de sanitat.

Les conclusions del Fòrum Europeu de Salut no determinen la política sanitària dels països membres de la Unió Europea, però poden ser molt útils per als polítics que prenen decisions. Invertir en els sistemes de salut és invertir en la vida de les persones i la salut hauria de ser un tema transversal, tingut en compte en totes les polítiques d'un estat i de la mateixa Comissió Europea.

Resum de la llista de distribució

Els temes més comentats al novembre

La Junta de l'ACCC i molts membres de l'Associació van felicitar els socis Cristina Saez i Jaume Vilalta, guanyadors de la vuitena edició del *Premio Boehringer Ingelheim al Periodismo en Medicina*, juntament amb l'Agència SINC. Saez va ser guardonada pel reportatge *Nuevas estrategias en la guerra al cáncer* -publicat a *Magazine*- i Jaume Vilalta -amb el seus col·laboradors Georgina Pujol i Lluís Balamero del programa *QuèQuiCom* de TVC- per l'emissió del reportatge *Disruptors endocrins, falses hormones*. Molts socis també van felicitar Xavier Duran, guanyador del 32è *Premi d'assaig Josep Vallverdú* (<http://bit.ly/1N5Rk01>) amb l'obra *L'individu transparent. Dels raigs X al Big Data*, tot just quan començava la Setmana de la Ciència.

Un tema que va rebre força comentaris va ser un article sobre la troballa d'imatges directes d'ones magnètiques per part d'un grup

d'investigadors de la Universitat de Barcelona. Les aportacions destacaven la dificultat de parlar de temes científics i ones magnètiques i, a més, haver-les de traduir de l'anglès per fer-les entenedores. Els *llistaires* també van destacar la conferència del catedràtic de Física Teòrica de la Universitat del País Basc José M. Martín Senovilla sobre relativitat general, que va oferir el passat 4 de novembre i que podeu veure en aquest vídeo: <http://bit.ly/1jhTnXj>.

Una altra proposta amb molt bona acollida va ser el festival de filosofia *Barcelona Pensa* promogut per la Universitat de Barcelona, amb el qual es va obrir un debat sobre el fet que la filosofia encara tenia molt de recorregut. També s'hi va afegir una crítica a la sèrie *Merlí* de TV3 que, segons una de les *llistaires*, posa èmfasi en el conflicte entre ciència i filosofia tot i que, segons ella, la ciència no podria viure sense la filosofia.

Un altre tema d'interès va ser l'estudi sobre violència de gènere que es va publicar a la revista *Frontiers in Psychology* (<http://bit.ly/1SZPxy4>). Una de les crítiques apuntava que l'estudi s'havia basat en una hipòtesi no contrastada: la identificació avançada de la violència implica menys violència. Alhora, aquesta hipòtesi es posava en dubte ja que si es preveu un acte violent, per què la dona és agredida igualment?

Arran d'un article publicat a *La Vanguardia* (<http://bit.ly/1QpZCWt>) sobre l'escot de Christina Aguilera al lliurament del premi científic de *Breakthrough Prize* a Berkeley, es va ironitzar sobre la idea de convidar cantants i personatges mediàtics als premis Joan Oró. Seguint amb el lliurament de premis, la Societat Catalana de Matemàtiques -filial de l'Institut d'Estudis Catalans- va lliurar el *Premi internacional Barcelona Dynamical Systems 2015* (<http://bit.ly/1XbXXc5>) a Alberto Enciso i Daniel Peralta-Salas, investigadors de l'Institut de Ciències Matemàtiques (ICMAT) per l'article *Existence of knotted vortex tubes in steady Euler flows*, publicat a la revista *Acta Mathematica*. També van tenir un reconeixement *ex aequo* Marcel Guardia, Pau Martin i Tere M. Seara, professors de la Universitat Politècnica de Catalunya, per l'article *Oscillatory motions for the restricted planar circular three body problema*, publicat a la revista *Inventiones*

L'ACCC és membre de:

- World Federation of Science Journalists
- European Union of Science Journalists' Associations
- Confederación de Sociedades Científicas de España
- Xarxa d'Unitats de Cultura Científica i Innovació
- Cens d'entitats de foment de la llengua catalana de la Generalitat de Catalunya

Mathematicae. Els articles es van poder llegir de forma gratuïta durant una setmana.

Arran d'una exposició, el Museu de Ciències Naturals de Barcelona – Museu Blau va publicar un article (<http://bit.ly/1P61B37>) sobre metalls pesants i es va obrir un debat per aclarir l'ambigüitat d'aquest concepte en el món de la química. Altres temes de debat van centrar-se en el nou canal de Youtube (<http://bit.ly/1RLF2OO>) de l'Institut Català de Paleoecologia Humana i Evolució Social (IPHES) i la creació del web *Una ciència al món*: <http://bit.ly/1lfOMpP>.

Si voleu conèixer temes com aquest o directament plantejar-los podeu inscriure-us a la nostra llista de correu: <http://bit.ly/1Hit3G>. Entre l'1 i el 27 de novembre ha rebut 223 correus.

Benvinguda a l'ACCC

Nous socis

A la Junta de l'ACCC celebrada al novembre es va aprovar que Alicia Mansilla i Miquel Sureda siguin socis de l'ACCC. Si encara no ets soci, informa't al nostre web: <http://bit.ly/1uB8FKi>.

L'ACCC a Internet

Segueix-nos a:

Web: www.accc.cat

Twitter: www.twitter.com/ACCC

Facebook: www.facebook.com/ACCCcientifica

LinkedIn (empresa i grup):

www.linkd.in/ceddtJ

www.linkd.in/aaisv4

Vimeo: www.vimeo.com/accc

Entitats col·laboradores de l'ACCC

